

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

DE EENSOORTIGHEID VAN DEN MENSCH.

In zijn artikel: „De eensoortigheid van den mensch” (dit *Tijdschrift*, 1 October 1932) bewijst professor DE SNOO eerst, dat de hoofdligging van de voldragen vrucht, bij mensch en aap, de meest frequente, de gunstigste ligging is en dus phylogenetisch noodzakelijk. Hij redeneert dan verder aldus: Dit is mogelijk, doordat het hoofd, beter dan andere lichaamsdeelen, steun vindt in den bekkenring. Dit is weer alleen mogelijk, doordat de mensch rechtop gaat. Dit rechtop-gaan heeft de mensch, als vivipaar, altijd moeten doen, omdat de menschenlijke uterus-contracties a-peristaltisch zijn (en dus de zwaartekracht een noodzakelijke factor is).

Dit a-peristaltische karakter der baarmoedercontracties moet van het begin der vivipariteit af (waarschijnlijk zelfs al in de periode der ovipariteit), in het mesosoische tijdperk dus, zijn invloed hebben uitgeoefend. Dit was mogelijk, omdat de menschenlijke baarmoeder een zeer „oud” orgaan is, misschien wel even „oud” als het hart (of „ouder”).

De ovipare, bipede voorouders van den mensch werden door het vivipaar worden vooordeeld eeuwig biped te blijven, omdat zij een a-peristaltischen uterus bezaten.

Dat er heden slechts „peristaltische” viervoeters en a-peristaltische tweevoeters zijn, komt doordat — als er tijdens de ovipariteit al peristaltische tweevoeters mochten zijn geweest — deze of te gronde zijn gegaan, of viervoeters zijn geworden („gemakkelijk viervoeters konden worden”, zegt schrijver bemoedigend), terwijl mogelijke a-peristaltische viervoeters of te gronde zijn gegaan of zich nog bijtijds hebben opgericht (namelijk voordat de vivipariteit een hoog ontwikkelingsniveau had bereikt).

Van de overgebleven a-peristaltische bipeden, die de voorouders zoowel van menschen als apen omvatten, hebben zich geleidelijk — van het begin van het eoceen: het tijdperk dat de loofboomen op aarde verschenen — verschillende groepen afgescheiden, die de verleidingen van het boomleven niet konden weerstaan, boombewoners werden en zich tot de huidige apenwereld differentieerden.

De bipeden, die deze verleiding weerstonden, zijn onze voorouders. *Deze karaktervaste bipeden zijn daarom ongedifferentieerd, primitief gebleven, wat de éénsoortigheid van den mensch verklaart.*

Ziedaar de voornaamste gedachtengang van professor DE SNOO. Doordat zijn artikel zich niet gemakkelijk laat lezen, heeft het mij eenige dagen gekost, voor ik er in geslaagd was dezen gang van zaken helder voor oogen te krijgen. De tijd, dien ik hieraan besteed heb, bewijst mijn groote belangstelling en ik waardeer ten volle zoowel de nieuwe feiten, die schrijver brengt, al komen mij die niet alle afdoende bewezen voor, als zijn koenen gedachtengang, en vooral het nieuwe principe om aan de physiologie der verloskunde in de anthropologie een grootere beteekenis toe te kennen. Maar ik kan mij niet vereenigen met de denkwijze van schrijver aan het (door mij geursiveerde) einde van zijn gedachtengang.

Hij schrijft hierover op bldz. 4630: „Wij moeten ons wel voorstellen, dat de tweevoeters, die op den vlakken grond bleven, zich slechts met moeite konden handhaven, dat zij een zwaren strijd voor het bestaan hadden te voeren, en hun behoud alleen mogelijk was door een harmonische ontwikkeling van hun lichaamelijke en geestelijke eigenschappen. Die strijd van vele millioenen jaren bracht hen zonder noemenswaardige differentiatie tot hooge ontwikkeling, scherpte hun intellect, en deed hen, door steeds toenemende geestelijke associaties, de heerschappij gewinnen. Den mensch was dus zijn ontwikkelingsgang door den aard van zijn uterus-contracties voorgeschreven, want hij moet rechtop blijven, ook in de toekomst. De mensch zal dus mensch blijven tot aan den jongsten dag —

alleen de boomen blijven voor hem een gevaar — zoekt hij daarin zijn toevlucht, dan kan hij zich aan het boomleven aanpassen en nog altijd aap worden, want hij is nog primitief, ongedifferentieerd.”

M.i. heeft schrijver alleen plausibel gemaakt, dat de a-peristaltische uteruscontracties zeer waarschijnlijk het rechtop-gaan (c.q. rechtop-zitten: de apen) beheerschen. Hiertoe komt schrijver speculeerend op feiten, die hij bewezen acht. Accoord.

Dat zij ook de eensoortigheid noodzakelijk maken, berust niet meer op wetenschappelijke feiten, maar is zuiver speculatief. Over de factoren, die gemaakt hebben, dat de menschenvoorouders eensoortige menschen en de apenvoorouders gedifferentieerde apen werden, weten wij niets, omdat het leven onzer voorouders in het eoceen, oligoceen en plioceen vooralsnog een gesloten boek is.

Waarom nu den weg der logica en der wetenschap verlaten en gaan speculeeren? Waarom als wetenschappelijk onderzoeker niet teleologisch durven denken? Nog altijd bestaat daarvoor een uit de vorige eeuw overgeërfde angst. Teleologisch denken benadeelt de logica nooit. Wie koestert nog de overtuiging, dat het wereldraadsel oplosbaar is langs wetenschappelijken weg? Ook ik ben vast overtuigd, dat de natuurwetenschap, en vooral de psychophysics, ons nog ontzaglijk ver zal brengen in kennis over onze existentie, maar het wereldraadsel zal in wezen even onbereikbaar blijven.

Ik zou in casu willen redeneeren als volgt:

De apen-voorouders namen hun kans, hun a-peristaltische baarmoeder ten spijt, omdat zij blijkbaar door den scheppenden geest dezer wereld als toekomstige apen waren geconcipieerd. En de menschen-voorouders differentieerden zich niet, omdat zij blijkbaar toekomstige menschen waren.

De wetenschap kan ontraadselen, misschien, langs welke paden deze evolutie gegaan is. Dat de voorouders der menschen de eenigen waren, die zich op den vlakken grond ontwikkelden, niet van „element” veranderden, noch de boomen, noch het water in konden (of wilden), houdt met die uteruscontracties geen oorzakelijk verband. Volgens menschelijke redeneering zou het best denkbaar geweest zijn, dat de menschelijke geest in de boomen tot ontwikkeling was gekomen. Dat is even speculatief gedacht als bovengenoemde millioenen jaren op den grond, die dit resultaat boekten.

Onze conclusie wordt dus: Volgens een ontdekking van professor DE SNOO beheerscht het gemis van peristaltische baarmoedersamentrekkingen het rechtop-gaan (resp. rechtop-zitten). Met die ontdekking heeft schrijver een steentje toegevoegd aan de fundamenten van het langzaam verrijzende gebouw der natuurwetenschap, dat nooit voltooid kan worden, maar welks bouwers nooit ontmoedigd zullen zijn, omdat het eeuwige zoeken naar de waarheid, met de zekerheid, die nooit te zullen vinden 1), de heldhaftigste en vruchtbaarste taak is der bewuste menschheid.

Daar ik diep ervan doordrongen ben, dat het mij, met mijn werkring en intellect van medicus-practicus, helaas, nooit gegeven zal zijn dergelijke steentjes aan te dragen, verzoek ik professor DE SNOO deze critiek op zijn artikel te willen beschouwen als met groote waardeering aan hem opgedragen.

Monte Carlo, 1 November 1932.

B. VAN TRICHT.

ZIJN DE CONTRACTIES VAN DEN MENSCHELIJKEN UTERUS A-PERISTALTISCH ?

In zijn studie over „de eensoortigheid van den mensch” heeft prof. DE SNOO ons trachten te bewijzen, dat de uteruscontracties bij den mensch niet peristaltisch zijn. Daar eigenlijk deze geheele theorie — of hypothese, zooals DE SNOO zelf schrijft —

1) LESSING.